

Guía Docente

Guía Docente				
Datos Identificativos			2023/24	
Asignatura (*)	Aprendizaxe na educación física baseado en competencias	Código	652603321	
Titulación	3 Mestrado Universitario en Profesorado de Educación Secundaria: Educación Física			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	Anual	Primeiro	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Didácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en EducaciónEducación Física e Deportiva			
Coordinación	Sordo Freire, Jose Antonio	Correo electrónico	j.sordo@udc.es	
Profesorado	Sordo Freire, Jose Antonio	Correo electrónico	j.sordo@udc.es	
Web				
Descrición xeral	A materia ?A aprendizaxe na educación física baseada en competencias? forma parte dos estudos do Máster Universitario en Profesorado de Educación Secundaria no itinerario de Educación Física. Trátase dunha materia obrigatoria de 6 créditos. Esta materia introduce ao alumnado no concepto de competencia no contexto educativo da Educación Secundaria. Partindo da análise das competencias no currículo de Educación Física, plantéxanse propostas para o desenvolvemento destas competencias desde a área de Educación Física, pero tamén de forma interdisciplinar. Finalmente, reflexiónase sobre a relación das competencias coa calidade educativa e sobre as numerosas implicacións que ten o deseño da docencia desde unha perspectiva competencial.			

Competencias do título

Código	Competencias do título
A3	(CE-G3)Elaborar propostas baseadas na adquisición de coñecementos, destrezas e aptitudes intelectuais e emocionais.
A4	(CE-G4)Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e ritmos de aprendizaxes
A5	(CE-G5)Coñecer os procesos de interacción e comunicación no aula e no centro, abordar e resolver posibles problemas
A9	(CE-G9)Participar na definición do proxecto educativo e nas actividades xerais do centro atendendo a criterios de mellora da calidade, atención á diversidade, prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia
A15	(CE-E1)Coñecer o valor formativo e cultural das materias correspondentes á especialización.
A17	(CE-E3)Coñecer a historia e os desenvolvementos recentes das materias e as súas perspectivas para poder transmitir unha visión dinámica das mesmas
A18	(CE-E4)Coñecer contextos e situacións en que se usan ou aplican os diversos contidos curriculares
A19	(CE-E5)Coñecer os desenvolvementos teórico-prácticos do ensino e a aprendizaxe das materias correspondentes.
A20	(CE-E6)Transformar os currículos en programas de actividades e de traballo.
A21	(CE-E7)Adquirir criterios de selección e elaboración de materiais educativos.
A22	(CE-E8)Fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e poña en valor as achegas dos estudantes.
A23	(CE-E9)Integrar a formación en comunicación audiovisual e multimedia no proceso de ensino-aprendizaxe.
A24	(CE-E10)Coñecer estratexias e procedementos de avaliación e entender a avaliación como un procedemento de regulación da aprendizaxe e estímulo ao esforzo.
A25	(CE-E11)Coñecer e aplicar propostas docentes innovadoras no ámbito da especialización cursada.
A26	(CE-E12)Analizar críticamente o desempeño da docencia, das boas prácticas e da orientación utilizando indicadores de calidade.
A27	(CE-E13)Identificar os problemas relativos ao ensino e a aprendizaxe das materias da especialización e expor alternativas e solucións.
A28	(CE-E14)Coñecer e aplicar metodoloxías e técnicas básicas de investigación e avaliación educativas e ser capaz de deseñar e desenvolver proxectos de investigación, innovación e avaliación.
A30	(CE-E16) Coñecer os procesos e recursos para a prevención de problemas de aprendizaxe e convivencia (OE).
A32	CE-P1) Adquirir experiencia na planificación, na docencia e na avaliación das materias correspondentes á especialización.
A33	(CE-P2) Acreditar un bo dominio da expresión oral e escrita na práctica docente
A34	(CE-P3) Dominar as destrezas e as habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.

A35	(CE-P4) Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación a partir da reflexión sobre a práctica.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Elaborar proxectos de intervención no proceso de ensino-aprendizaxe baseados en competencias	AP3		CM4
	AP4		CM5
	AP5		CM6
	AP9		CM7
	AP18		CM8
	AP19		
	AP20		
	AP21		
	AP22		
	AP24		
	AP25		
	AP26		
	AP27		
	AP28		
	AP32		
	AP34		
	AP35		
Mellorar a praxe educativa a partir do dominio das habilidades/competencias docentes	AP4		CM1
	AP5		CM2
	AP15		CM3
	AP17		CM6
	AP18		
	AP19		
	AP22		
	AP23		
	AP24		
	AP25		
	AP26		
	AP27		
	AP30		
	AP32		
	AP33		
	AP34		
	AP35		

Contidos	
Temas	Subtemas
Conceptualización de competencia.	¿qué son as competencias?, ¿un cambio de modelo educativo?, ¿un novo enfoque metodolóxico?
Currículo e competencias	Análise crítica da formulación lexislativa sobre competencias.
Deseño de propostas educativas disciplinares e interdisciplinares para o desenvolvemento das competencias. Do currículo oficial á programación de aula.	Achega e elaboración desde a materia de Educación Física. Achega e elaboración desde outras materias de forma integrada/interdisciplinar coa Educación Física. O proceso de concreción curricular tomando as competencias como referencia.
Competencias e calidade educativa.	Ensinar por competencias ou ensinar competencias? Profesor/a competente ou alumnos/as competentes?

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Aprendizaxe colaborativa	A3 A4 A9 A18 A20 A21 A22 A24 A25 A27 A28 A30 A32 A34 A35 C4 C5 C6 C7 C8	6	13	19
Proba de resposta breve	A4 A5 A15 A18 A19 A21 A22 A24 A25 A26 A27 A28 A33 A34 A35 C1 C3 C4 C6	8	15	23
Traballos tutelados	A4 A17 A18 A19 A20 A21 A25 A27 A28 A32 A33 A35 C1 C3 C8	9	34	43
Sesión maxistral	A5 A9 A15 A17 A18 A19 A24 A25 A28 A30	4	13	17
Presentación oral	A4 A5 A15 A18 A19 A21 A22 A24 A25 A26 A27 A28 A30 A32 A33 A34 A35 C1 C3 C6	6	8	14
Análise de fontes documentais	A9 A15 A17 A18 A21 A23 A28 C2	5	25	30
Atención personalizada		4	0	4
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	Traballos en pequeno grupo sobre a aplicación do ensino baseado en competencias ao deseño e posterior exposición dun proxecto de intervención interdisciplinar/integrado baseado na Educación Física.
Proba de resposta breve	Proba obxectiva dirixida a provocar o recordo dunha aprendizaxe presentada. Preséntase un enunciado en forma de pregunta para responder cunha frase específica, palabra, cifra ou símbolo.

Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente ao aprendizaxe do ?cómo facer as cousas?. Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Este sistema de ensino baséase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente dos estudantes e o seguimento desa aprendizaxe polo profesor-tutor.
Sesión maxistral	Sesións teórico-prácticas de procura de información sobre ensino baseado en competencias, achega de información por parte dos profesores, discusión e elaboración en pequeno grupo de propostas de intervención práctica.
Presentación oral	Intervención inherente aos procesos de ensino-aprendizaxe baseada na exposición verbal a través da que o alumnado e profesorado interactúan dun modo ordenado, propoñendo cuestións, facendo aclaracións e expoñendo temas, traballos, conceptos, feitos ou principios de forma dinámica.
Análise de fontes documentais	Análise e discusión de documentos, tanto de bibliografía de consulta como de consulta on-line, necesarios para o desenvolvemento da materia e a elaboración das propostas prácticas.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Proba de resposta breve Traballos tutelados	A atención personalizada realizarase a través das seguintes canles, tendo o alumnado a posibilidade de seleccionar cales deles quere empregar, en función das súas necesidades e posibilidades de comunicación: tutorías en directo a través da área de traballo ?Teams? da UDC, mediante videoconferencia, conexión de audio ou chat; a través do correo electrónico institucional; a través dos chats e foros dispoñibles en Moodle. O alumnado de matrícula parcial e/ou con dispensa académica realizará os traballos e tarefas de forma individual, con entregas nas datas marcadas polo docente, e terá atención personalizada no horario de tutorías, para aclarar dúbidas sobre os traballos e tamén sobre o marco teórico e práctico da materia.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Proba de resposta breve	A4 A5 A15 A18 A19 A21 A22 A24 A25 A26 A27 A28 A33 A34 A35 C1 C3 C4 C6	A lo largo del curso se irán planteando a los alumnos diversas pruebas o trabajos breves de aula para comprobar el seguimiento de los contenidos de la materia. Las pruebas se podrán hacer individualmente o en pequeños grupos. El resultado de este apartado de la evaluación es la media de las cualificaciones obtenidas en las pruebas realizadas durante lo curso.	40
Traballos tutelados	A4 A17 A18 A19 A20 A21 A25 A27 A28 A32 A33 A35 C1 C3 C8	Realizarase un traballo de aplicación dos contidos desenvolvidos en clase. Nel deberá programarse e xustificarse unha proposta docente na que se desenvolvan aspectos concretos do currículo de Educación Física, segundo os principios vistos en clase. O traballo realizarase preferentemente de forma grupal. O profesorado especificará con antelación os requisitos formais de presentación dos traballos. O cumprimento dos devanditos requisitos é imprescindible para que os traballos sexan aceptados. Poderase solicitar aos grupos a realización dunha presentación oral do traballo, que computará de forma integrada dentro deste ítem de avaliación.	60

Observacións avaliación

Primeira oportunidade: Para acceder á avaliación descrita anteriormente, será obrigatoria a participación no 80% das horas presenciais da materia. É necesario superar unha puntuación mínima nos distintos apartados da avaliación para que fagan media entre eles.

Segunda oportunidade: Ao alumnado que participou nun 80% das horas presenciais na primeira oportunidade, conservaránselle as cualificacións que alcanzasen a puntuación mínima sinalada polo profesorado. Terá que repetir as partes da avaliación nas que non alcanzase ese mínimo. Poderase solicitar ao alumnado que realice as probas de forma individual.

O alumnado que non participe no 80% das horas presenciais da materia (xa sexan alumnado a tempo parcial, con dispensa académica de exención de asistencia ou por outros motivos), ten á súa disposición un modelo de avaliación alternativo, que será o mesmo para ambas oportunidades: traballo tutelado (100%) ou exame (100%), entregado na data marcada oficialmente pola Universidade da Coruña e no que se deberá demostrar o dominio dos contidos da materia. O profesorado da materia poderá solicitar a realización dunha presentación oral do traballo, que computará de forma integrada dentro deste ítem de avaliación. En ambas oportunidades a realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación implicará directamente a cualificación de suspenso '0' na materia na convocatoria correspondente, invalidando así calquera cualificación obtida no resto das actividades de avaliación.

NORMAS ESPECÍFICAS DE AVALIACIÓN PARA:

Alumnado con recoñecemento de dispensa académica

Segundo

o establecido na " NORMA QUE REGULA O RÉXIME DE DEDICACIÓN AO ESTUDO E A PERMANENCIA E A PROGRESIÓN DOS ESTUDANTES DE GRAO E MÁSTER

UNIVERSITARIO NA UNIVERSIDADE DA CORUÑA (aprobada polo Consello Social

do 04/05/2017):

1. Deberá poñelo en coñecemento do docente na primeira semana de clase, ou, se isto non fora posible, nun prazo non superior a 7 días desde que lle fora concedido o recoñecemento.

2.

Terán que realizar, individualmente, todas as actividades/traballos propostos ao longo do curso e entregalos nas datas establecidas polo docente. Se non se cumpre a entrega na data sinalada considerarase que terán que estar entregados como data límite a do día do exame de avaliación marcado no calendario do mestrado.

3. A

cualificación será a media ponderada das notas das actividades e traballos realizados durante o curso e da nota da proba realizada na data do calendario oficial de exames, debendo obter en cada unha das partes un aprobado (5 sobre 10) para poder superar a materia. No caso de non superar algunha das partes na segunda oportunidade, deberán repetir todas as partes non aprobadas (actividades/traballos e/ou proba).

Bibliografía básica

- (). .

Esta bibliografía é orientativa e poderá ser ampliada polo profesorado ao comezo da materia. Arias, A., Arias, D., Navaza, M. V. y Rial, M. D. (2009). O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria. Retrieved from http://www.edu.xunta.es/ftpserver/portal/DXC/9002463-Proxectos_Web.pdf Blázquez Sánchez, D. (2016). Métodos de enseñanza en Educación física. Enfoques innovadores para la enseñanza de competencias. Barcelona: INDE. Blázquez Sánchez, D. (2017). Cómo evaluar bien Educación Física. El enfoque de la evaluación formativa. Barcelona: INDE. Blázquez Sánchez, D. y Sabastiani, E. M. (2009). Enseñar por competencias en Educación Física. Barcelona: INDE. Contreras Jordán, O. y Gutiérrez Díaz del Campo, D. (2017). El Aprendizaje basado en Proyectos en Educación Física. Barcelona: INDE. Doherty, J. y Brennan, P. (2014). Physical Education 5-11: A guide for teachers. New York: Routledge. Fernández García, E. (2009). Materiales para la didáctica de la educación física. Barcelona: INDE. Kirk, D. (2006). The 'obesity crisis' and school physical education. Sport, Education and Society, 11(2), 121-133. Kirk, D. (2010). Physical Education futures. London: Routledge. Kirk, D. y Kinchin, G. (2003). Situated learning as a theoretical framework for sport education. European Physical Education Review, 9(3), 221-235. Kirk, D., Macdonald, D. y O'Sullivan, M. (2006). Handbook of physical education. Londres: Sage. Laker, A. (2003). The future of physical education. Building a new pedagogy. Nueva York: Routledge. Lavin, J. (2008). Creative approaches to Physical Education. Helping children to achieve their true potential. New York: Routledge. Learreta, B., Sierra, M. A. y Ruano, K. (2006). Didáctica de la expresión corporal: talleres monográficos. Barcelona: INDE. López, P. A. (2000). Ejercicios desaconsejados en la actividad física. Barcelona: INDE. López, P. A. (2002). Mitos y falsas creencias en la práctica deportiva. Barcelona: INDE. López, S. (2018). Esencia: diseño de espacios educativos: aprendizaje y creatividad. Ediciones Khaf. López Pastor, V. M. (Coord.) (2006). La evaluación en Educación Física: revisión de los modelos tradicionales y planteamiento de una alternativa: la evaluación formativa y compartida. Miño y Dávila. López Pastor, V. M. (Coord.) (2016). Programar por dominios de acción motriz en Educación Física. Miño y Dávila. López Pastor, V. M., Pedraza González, M.A, Ruano Herranz, C. y Sáez Laguna, J. (Coords.) (2017). Educación Física y Dominios de Acción Motriz: unidades didácticas. Miño y Dávila. Lleixà Arribas, T. y Sebastiani Obrador, E. M. (2016). Competencias clave y Educación Física. ¿Cómo y para qué tenerlas en cuenta en la programación? Barcelona: INDE. McLennan, N. y Thompson, J. (2015). Educación física de calidad (EFC). Guía para los responsables políticos. París: UNESCO. O'Sullivan, M. y MacPhail, A. (2010). Young people's voices in physical education and youth sport. Nueva York: Routledge. Pérez Pueyo, A. y López Pastor, V. M. (2010). La evaluación en las unidades didácticas de educación física: base legal, análisis de tópicos y ejemplificación. Tándem. Didáctica de la Educación Física, -(33), 109-120. Ruíz Pérez, L. M. y Graupera, J. L. (2011). Práctica, aprendizaje y educación física: un viejo tema con nuevas variaciones. Tándem. Didáctica de la Educación Física, -(36), 7-16. Sánchez Bañuelos, F. (2002a). Didáctica de la Educación Física. Madrid: Pearson Educación. Seners, P. (2001). La lección de educación física. Barcelona: INDE. Velázquez Buendía, R. (2011). El modelo comprensivo de la enseñanza deportiva. Tándem. Didáctica de la Educación Física, -(37), 7-19. VVAA. (2011a). El diseño de contextos de enseñanza-aprendizaje para el desarrollo de la motricidad. Tándem. Didáctica de la Educación Física, -(36), 27-35. VVAA. (2011b). Lo que los deportes enseñan cuando se aprenden los deportes. Tándem. Didáctica de la Educación Física, -(36), 17-26. Wheaton, B. (2004). Understanding lifestyle sport. Consumption, identity and difference. Nueva York: Routledge. Whitehead, M. (2010). Physical literacy. Throughout the lifecourse. Nueva York: Routledge. Wright, J. y Macdonald, D. (2010). Young people, physical activity and the everyday. Nueva York: Routledge. Zimmerman, F. J. y Bell, J. F. (2010). Associations of television content type and obesity in children. American Journal of Public Health, 100(2), 334-340.

Bibliografía complementaria

Otras fontes bibliográficas complementarias: Blázquez, D. (director y editor) (2018). Metodos de enseñanza en educación física. Enfoques innovadores para la enseñanza por competencias. Barcelona. Inde. Cano, E. (2005). Cómo mejorar las competencias de los docentes. Barcelona. Graó. Carreiro da Costa, F. (1995): O suceso pedagógico em educação física. Edições FMH. Lisboa. Casamayor, G. (coord..) (2007). Los trucos del formador: arte, oficio y experiencia. Barcelona. Graó. Castejón, F. J. (1996): Evaluación de programas en Educación Física. Gymnos. Madrid. Contreras, O. (1998): Didáctica de la E. Física: un enfoque constructivista. INDE. Barcelona.

Recomendacións
Materias que se recomenda ter cursado previamente
Materias que se recomenda cursar simultaneamente
Organización e marco legal da educación física e do deporte en idade escolar/652603311
Proxectos de innovación e investigación educativa en educación física/652603E1I3
Materias que continúan o temario
Traballo fin de Mestrado/652603307
Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente de acordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías